

LOW Choo Chin
Universiti Sains Malaysia

RAKYAT BRITISH (BOC) DAN LEGASI KOLONIAL BRITISH DI MALAYSIA

BRITISH OVERSEAS CITIZENS AND THE BRITISH COLONIAL LEGACY IN MALAYSIA

Persoalan “British Overseas Citizen” (BOC) menjadi isu utama Kementerian Dalam Negeri pada 2014 apabila warganegara Malaysia yang gagal mendapatkan kewarganegaraan British tidak diterima semula oleh kerajaan Malaysia. Status BOC merupakan kesan daripada proses dekolonisasi British yang membenarkan penduduk di bekas tanah jajahan mengekalkan kewarganegaraan kuasa kolonial. Namun, pintu kewarganegaraan British ditutup secara perlahan-lahan kepada penduduk di bekas tanah jajahan mulai 1960-an untuk menghalang mereka daripada menuntut hak kerakyatan penuh di UK. Dengan pindaan 2002 kepada Akta Kewarganegaraan British (BNA) 1981, ramai BOC Malaysia mendapati mereka tidak lagi layak memohon kewarganegaraan British walaupun telah melepaskan status kewarganegaraan Malaysia. Artikel ini mencadangkan bahawa status BOC Malaysia yang tidak bernegara berpunca daripada perubahan dalam sistem kewarganegaraan British dan bukannya disebabkan oleh dasar kerakyatan Malaysia yang eksklusif.

Katakunci: *Kewarganegaraan British, Dekolonisasi, Negeri-negeri Selat, “British Overseas Citizens”*

The question of the “British Overseas Citizen” (BOC) became a concern for the Ministry of Home Affairs in 2014 when Malaysian nationals, who failed to secure British nationality, were not readily accepted by the Malaysian government. The status of these BOCs is the consequence of mid-twentieth century British decolonization, which allowed inhabitants of their former colonies to retain the nationality of the colonial power. However, this gate to British nationality was gradually closed to these inhabitants since the 1960s to prevent them from claiming full citizenship rights in the UK. With the 2002 amendment to the British Nationality Act (1981), Malaysian BOCs were no longer eligible to apply for British nationality even if they renounced their Malaysian nationality. This article argues that the stateless predicament of these Malaysians is the result of changes in the practice of, and laws surrounding, British nationality, rather

than the result of the Malaysian exclusionary citizenship regime.

Keywords: *British nationality, decolonization, Straits Settlements, British Overseas Citizens*

Pengenalan

Dalam sidang media pada April 2014, Menteri Dalam Negeri, Datuk Seri Dr Ahmad Zahid Hamidi menyatakan bahawa kerajaan Malaysia tidak akan memberikan taraf kewarganegaraan secara automatik kepada “*British Overseas Citizen*” (BOC) kerana mereka telah melepaskan kewarganegaraan Malaysia untuk menjadi warganegara United Kingdom (UK). Bekas warganegara Malaysia tersebut tidak diiktiraf oleh UK sebagai warganegara British dan tidak diterima semula oleh kerajaan Malaysia, menjadikan mereka bertaraf “tidak bernegara.” Pemegang pasport BOC merupakan warganegara Malaysia yang telah memilih untuk melepaskan taraf kewarganegaraan Malaysia bagi membolehkan mereka memohon dan dipertimbangkan sebagai warganegara UK. Kebanyakan daripada mereka sehingga kini menetap di UK dan masih menunggu keputusan dari kerajaan bagi permohonan mendapatkan taraf kewarganegaraan British.¹

Antara tahun 2005 dan 2013, terdapat 673 “*British Overseas Citizens*” yang telah melepaskan kewarganegaraan Malaysia untuk kewarganegaraan British. Individu berkenaan telah berhijrah ke UK selepas memohon BOC dengan kepercayaan bahawa BOC adalah satu sijil kewarganegaraan UK bertaraf penuh. Sebelum 4 Julai 2002, pemegang pasport BOC masih layak memohon kewarganegaraan United Kingdom dengan syarat mereka telah melepaskan kewarganegaraan Malaysia. Selepas pindaan Akta Kewarganegaraan British (BNA) 1981 pada 2002, kerajaan UK tidak lagi mempertimbangkan permohonan kewarganegaraan daripada BOC dari Malaysia.²

Oleh kerana terdapat kekeliruan dalam implementasi BNA (pindaan 2002), masih terdapat rakyat Malaysia yang memohon BOC selepas 2002. Keadaan menjadi lebih mengelirukan apabila kes-kes permohonan tersebut tidak diproses untuk bertahun-tahun lamanya. Pemohon dimaklumkan oleh pihak berkuasa imigrasi UK bahawa permohonan tidak dapat diproses selagi mereka belum melepaskan kewarganegaraan asal mereka. Akibatnya ramai yang mengisi borang melepaskan kewarganegaraan Malaysia di Pejabat Pesuruhjaya Tinggi Malaysia di London, iaitu satu proses yang tidak dapat berpatah balik. Selepas itu mereka dimaklumkan bahawa pemegang BOC tidak lagi melayakkan pemohonnya untuk kewarganegaraan UK.³

Menurut kenyataan media oleh Menteri Dalam Negeri, golongan ini perlu memenuhi syarat permohonan yang ketat sekiranya mereka ingin mendapat kembali kewarganegaraan Malaysia.

Berdasarkan kepada model permohonan kewarganegaraan, seseorang bekas warganegara memerlukan sekurang-kurangnya 17 tahun untuk mendapatkan semula taraf kewarganegaraan Malaysia. Tempoh yang ditetapkan ini adalah intipati penting dalam menguruskan kepulangan bekas warganegara bagi memastikan mereka menumpahkan taat setia kepada Negara ini dan tidak sewenang-wenangnya mengulangi lagi perbuatan melepaskan kewarganegaraan seperti yang dilakukan sebelum ini.⁴

Selepas 57 tahun kemerdekaan, BOC Malaysia menjadi isu utama akibat daripada perubahan dalam perundangan UK. Kewujudan status BOC di kalangan rakyat Malaysia pada hari ini berkait dengan proses dekolonisasi British. Menjelang kemerdekaan, penduduk Persekutuan Tanah Melayu yang telahpun memiliki status warganegara British sebelum 31 Ogos 1957 dibenarkan mengekalkan status itu bersama-sama dengan kewarganegaraan Persekutuan. Apabila Borneo Utara dan Sarawak menyertai Persekutuan Malaysia, rakyat British di kedua-dua bekas koloni British juga mengekalkan status mereka (sekiranya mereka memilih untuk tidak menjadi warganegara Malaysia). Dengan status warganegara British, mereka berhak memasuki dan menetap di UK. Namun pindaan demi pindaan telah dilakukan kepada Akta Kewarganegaraan British (BNA) yang bertujuan menyekat bekas rakyat tanah jajahan British daripada menikmati hak penuh di UK. Antara perubahan yang membawa kepada kemelut bekas rakyat Malaysia ialah pindaan tahun 2002 kepada BNA 1981. Pindaan yang terbaru ini menafikan sama sekali hak pemegang pasport BOC untuk memohon kewarganegaraan British.

“British Overseas Citizens” dari Malaysia yang memohon kewarganegaraan British selepas 2002 mendapati diri mereka terperangkap antara undang-undang kewarganegaraan dua negara. Mereka tidak ada hak menetap di UK dan pada yang sama, tidak boleh pulang ke Malaysia. BOC yang gagal mendapat passpot UK telah diklasifikasikan sebagai “pendatang asing” di UK.⁵ Bekas warganegara Malaysia tersebut berada dalam kedudukan yang lebih serius berbanding dengan kedudukan pendatang haram. Pendatang haram boleh dihantar pulang ke negara asal dan negara berkenaan wajib menerima kepulangan mereka. Malaysia tidak akan menerima semula golongan ini manakala UK tidak percaya mereka tergolong dalam status “tidak bernegara.”⁶

Artikel ini menyingkap evolusi institusi kewarganegaraan British sejak pengenalan pemerintahan kolonial sehingga abad ke-21. Ia menunjukkan bagaimana perundangan kewarganegaraan British mempengaruhi status penduduk tempatan pada setiap peringkat perkembangan perlembagaan negara. Sungguhpun kolonisasi British telah ditamatkan, proses itu meninggalkan legasi kepada rakyat Malaysia (dan keturunan mereka) yang memegang kewarganegaraan British. British telah memperkenalkan kerakyatan umum

untuk bekas tanah jajahannya di Negeri-Negeri Selat, Borneo Utara, dan Sarawak. Kompromi kerajaan Persekutuan dan kerajaan British dalam membenarkan penduduk Negeri-Negeri Selat mengekalkan status British menjelang kemerdekaan membuka jalan kepada munculnya persoalan status BOC di kalangan rakyat Malaysia.

Kewarganegaraan British dan Permulaan Pemerintahan Kolonial British

Penguasaan British ke atas Negeri-Negeri Selat meletakkan koloni tersebut di bawah Akta Kewarganegaraan British. Melalui satu siri perjanjian, Syarikat Hindia Timur Inggeris (SHTI) telah memperolehi Pulau Pinang, Melaka dan Singapura. Pada tahun 1826, ketiga-tiganya digabungkan sebagai Negeri-Negeri Selat di bawah hak milik SHTI. Negeri-Negeri Selat hanya menjadi sebahagian daripada tanah jajahan British pada 2 September 1858 apabila SHTI menyerahkan kedaulatannya atas Negeri-Negeri Selat kepada kerajaan British. Bermula daripada tarikh ini, Negeri-Negeri Selat menjadi tanah jajahan British dan undang-undang kewarganegaraan British mulai berkuatkuasa.⁷

Taraf rakyat British diperolehi secara automatik melalui kelahiran dalam tanah jajahan British. Undang-undang British (iaitu Akta Kewarganegaraan British dan Status Orang Asing 1914) mendefinisikan rakyat British melalui tempat kelahiran (prinsip *jus soli*). Kewarganegaraan ini adalah sangat liberal. Ia meliputi sesiapa sahaja yang dilahirkan di dalam sempadan tanah jajahan British walaupun mereka dilahirkan oleh orang asing.⁸ Selain cara kelahiran, kewarganegaraan British turut diwarisi melalui keturunan (prinsip *jus sanguinis*) tanpa mengambil kira tempat kelahiran mereka. Asalkan bapanya merupakan rakyat British, seseorang yang dilahirkan di luar tanah jajahan British turut boleh menjadi rakyat British. Oleh itu, seseorang yang dilahirkan di Negeri-Negeri Melayu juga boleh mewarisi taraf kerakyatan British daripada ayahnya.⁹

Satu perkembangan penting dalam perundangan British yang mempengaruhi status rakyat British di Tanah Melayu ialah pengenalan Akta Kewarganegaraan British 1948.¹⁰ Mulai 1 Januari 1949, istilah “rakyat British” tidak digunakan lagi apabila negara-negara dalam empayar British menjadi negara Komanwel yang merdeka. Bagi rakyat British di koloni-koloni yang masih berada di bawah kedaulatan United Kingdom, mereka diklasifikasikan semula sebagai rakyat United Kingdom dan Koloni (Citizens of the United Kingdom and Colonies – CUKC). Ini bererti rakyat British di Melaka, Pulau Pinang, Singapura, Borneo Utara dan Sarawak menjadi CUKC.¹¹

Akta 1948 meluaskan lagi kategori mereka yang layak untuk mendapatkan kerakyatan British dan menambahkan lagi bilangan rakyat British di Persekutuan. Selepas BNA 1948 berkuatkuasa, seseorang boleh mendapatkan CUKC melalui hubungannya dengan Negeri-Negeri

Naungan British. Kelahiran di Negeri-negeri Melayu selepas kuatkuasa BNA membolehkan seseorang memperolehi status CUKC jika ayahnya adalah CUKC. Penetapan di Negeri-negeri Melayu membolehkan seseorang memperolehi status CUKC melalui pendaftaran dan naturalisasi. Sebelum itu, kelahiran di situ tidak memberikan status rakyat British memandangkan Negeri-Negeri Naungan adalah negeri asing.¹²

Dengan erti kata lain, BNA 1948 membolehkan mereka yang menetap di Negeri-Negeri Melayu untuk menjadi CUKC melalui hubungan nenek moyang dengan koloni British. Misalnya moyang seseorang Melayu dilahirkan di Negeri-Negeri Selat dan kemudiannya berhijrah ke Negeri-Negeri Melayu. Anak cucunya semua menjadi rakyat British secara kelahiran. Keturunan mereka yang dilahirkan selepas 1948 pula menjadi CUKC.¹³ Pada 1948 kebanyakan CUKC di Tanah Melayu adalah orang India, Pakistan atau Ceylon (yang merupakan bekas koloni British). Maka anak cucu mereka yang dilahirkan di Persekutuan Tanah Melayu juga adalah rakyat British melalui keturunan.¹⁴

Akibat daripada Akta Kewarganegaraan British 1948 terdapat ramai CUKC berbilang kaum di seluruh Persekutuan. Ia bukan sahaja merangkumi orang Melayu, Cina, India, dan Ceylon yang dilahirkan di Negeri-negeri Selat (ataupun keturunan mereka yang berhijrah ke negeri-negeri lain di Persekutuan), malahan merangkumi ramai lagi yang tidak mempunyai pertalian dengan negeri-negeri Selat. Misalnya orang Cina yang dilahirkan di Singapura atau Hong Kong. Keadaan ini menjelaskan fakta bahawa terdapat ramai CUKC yang menetap di Persekutuan yang tidak mengetahui status kerakyatan British mereka.¹⁵

Penyerapan Rakyat British dalam Sistem Kerakyatan Tempatan

Bertitik tolak dari penjelasan di atas, artikel ini seterusnya akan meneliti hubung kait antara rakyat British dan sistem kerakyatan tempatan. Sebelum kerakyatan Persekutuan diperkenalkan pada 1948, unit-unit pentadbiran British di Tanah Melayu iaitu tiga koloni British dan sembilan negeri naungan Melayu tidak mempunyai satu sistem kerakyatan tempatan yang seragam.¹⁶ Penyatuan unit-unit pentadbiran selepas Perang Dunia Kedua memungkinkan kewujudan satu sistem kerakyatan tempatan. Satu persoalan yang timbul semasa perangkaan kerakyatan tempatan ialah sejauhmanakah rakyat British harus diserapkan dalam sistem kerakyatan Persekutuan yang merangkumi seluruh Tanah Melayu? Adakah rakyat British patut diberikan keistimewaan dalam pemerolehan kerakyatan tempatan berbanding dengan rakyat bukan British? Pemberian kerakyatan tempatan kepada rakyat British pada 1948 menandakan permulaan hubungan perundangan antara rakyat British dan status kerakyatan tempatan.

Selepas perang, Negeri-negeri Selat dibubarkan pada 1 April 1946.

Pulau Pinang dan Melaka disatukan dengan sembilan Negeri Melayu untuk membentuk Malayan Union yang diisytiharkan pada hari yang sama. Singapura dijadikan Tanah Jajahan Mahkota dan Borneo Utara (termasuk Labuan) dan Sarawak menjadi tanah jajahan British.¹⁷ Malayan Union memperkenalkan buat pertama kali kerakyatan yang seragam bagi seluruh Tanah Melayu secara *jus soli*.¹⁸ Kerakyatan dengan hak sama rata diberikan kepada semua orang yang dilahirkan di Tanah Melayu dan Singapura serta kepada imigran yang menetap sepuluh tahun di situ tanpa mendiskriminasikan sesiapa pun.¹⁹

Melalui rancangan Malayan Union, British ingin memberikan satu status kerakyatan tempatan kepada rakyat British di Negeri-Negeri Selat. Kategori rakyat British terangkum dalam pemberian kerakyatan Malayan Union kerana kerakyatan itu terbuka kepada sesiapa yang dilahirkan di Malayan Union ataupun menetap selama sepuluh tahun. Rakyat British yang memperolehi kerakyatan baru ini diberikan jaminan dalam Kertas Putih 6724, bahawa mereka tidak akan hilang kerakyatan British.²⁰ Creech Jones, Setiausaha Negara bagi Tanah Jajahan Britain turut menjamin mereka yang dilahirkan di Pulau Pinang dan Melaka pada masa depan akan terus menjadi rakyat British. Namun kebanyakan penduduk di kedua-dua koloni British melahirkan kebimbangan bahawa status rakyat British mereka mungkin dipengaruhi selepas mereka menjadi rakyat Malayan Union. Pembubaran Negeri-Negeri Selat dan kesatuan politik dengan negeri-negeri Melayu tidak diterima secara positif oleh rakyat British. Bagaimanapun, British telahpun memutuskan bahawa kedua-dua negeri ini akan kekal dengan status dan identiti British dalam Malayan Union.²¹

Pada 8 Mei 1946, jawatankuasa *ad hoc* yang dipengerusi oleh W. Linehan dilantik oleh Sir Edward Gent, selaku Gabenor Malayan Union, untuk mencadangkan kelayakan yang sesuai untuk kerakyatan Malayan Union. Jawatankuasa Linehan ini terdiri daripada sembilan ahli tidak rasmi daripada ‘Advisory Council’, tiga wakil daripada ‘Malayan Civil Service’, seorang wakil dari kerajaan Singapura dan seorang wakil dari persatuan Eurasians. Orang Melayu tidak diwakili kerana UMNO tidak bersetuju dengan asas Malayan Union dan memboikot Jawatankuasa ini.²² Salah satu isu yang dihadapi oleh Jawatankuasa Linehan untuk memberikan kerakyatan Malayan Union kepada rakyat British adalah penentuan syarat-syarat kelayakan. Memandangkan Malayan Union merupakan sebahagian daripada Komanwel British dan Britain merupakan kuasa penjajah, rakyat British perlulah mempunyai kedudukan istimewa dalam hubungannya dengan Malayan Union. Tetapi sekiranya kerakyatan ini diberikan secara mudah (selepas tiga atau lima tahun tempoh menetap) ia bercanggah dengan prinsip kerakyatan Malayan Union iaitu kerakyatan hanya diberikan kepada mereka yang menjadikan Malayan Union sebagai negara tempat tetap. Sekiranya mereka dibenarkan memiliki kerakyatan dengan hanya memenuhi tempoh menetap yang pendek, ia akan mempengaruhi prospek pekerjaan dalam perkhidmatan awam

berbanding dengan mereka yang mendapat status kerakyatan melalui kelahiran dan memenuhi syarat tempoh menetap yang lebih panjang.²³ Jawatankuasa Linehan memutuskan supaya rakyat British yang berumur 18 tahun ke atas perlu diberi peluang menjadi rakyat tempatan selepas menetap sepuluh tahun di Malayan Union.²⁴

Apabila kerakyatan Malayan Union digantikan dengan kerakyatan Persekutuan Tanah Melayu, rakyat British turut diberi keutamaan dalam pemerolehan kerakyatan. Untuk menentukan kelayakan kerakyatan bagi rakyat British di Negeri-Negeri Selat, Jawatankuasa Kerja yang dilantik untuk mencadangkan perlembagaan yang baru menggantikan perlembagaan Malayan Union, juga menghadapi kesukaran yang sama dengan Jawatankuasa Linehan. Jawatankuasa Kerja terdiri daripada lima wakil kerajaan British, empat wakil raja-raja Melayu dan dua wakil UMNO, untuk memeriksa cadangan perlembagaan yang dikemukakan oleh raja-raja Melayu dan UMNO serta mencadangkan perlembagaan yang baru.²⁵ Bagi Jawatankuasa Kerja, adalah sukar untuk memastikan sama ada rakyat British memenuhi kedua-dua asas kerakyatan berikut: *“political rights in the Malayan Union should be extended to those who regard Malaya as their real home and as the object of their loyalty.”*²⁶

Terdapat sebilangan penduduk di Negeri-Negeri Selat yang telah lama menetap di situ dan menganggap Tanah Melayu sebagai tanah air sendiri. Kategori ini layak mendapat kerakyatan. Tetapi terdapat juga rakyat British yang dilahirkan di Negeri-negeri Selat yang merupakan penduduk sementara dan tidak dapat membuktikan bahawa mereka berniat untuk menetap di Tanah Melayu. Oleh itu, adalah wajar untuk menetapkan tempoh bermastautin 15 tahun kepada kategori rakyat British yang kedua ini.²⁷ Sehubungan dengan itu, kerakyatan Persekutuan secara automatik diberikan kepada rakyat British yang dilahirkan di Negeri-negeri Selat dan telah menetap untuk jangka masa panjang di Persekutuan Tanah Melayu. Rakyat British yang dilahirkan di Negeri-Negeri Melayu juga layak untuk kerakyatan automatik sekiranya ayahnya dilahirkan di situ ataupun menetap di Persekutuan untuk 15 tahun.²⁸ Pemberian keistimewaan dalam pemerolehan kerakyatan Persekutuan kepada rakyat British bermakna terdapat syarat kerakyatan yang berbeza antara penduduk Negeri-negeri Melayu dan Negeri-negeri Selat. Orang bukan Melayu di Negeri-negeri Melayu hanya boleh menjadi rakyat Persekutuan sekiranya kedua-dua ibu bapanya dilahirkan dan bermastautin di Persekutuan selama 15 tahun. Sementara itu, kelahiran dan penetapan di Negeri-negeri Selat melayakkan pemerolehan kerakyatan Persekutuan secara automatik melalui status rakyat British.²⁹

Gerakan Pemisahan Pulau Pinang oleh Rakyat British

Pemberian kerakyatan Persekutuan tidak diterima baik oleh rakyat British di Pulau Pinang. Penduduk Negeri-negeri Selat yang selama ini bangga menjadi rakyat British, bimbang identiti mereka sebagai rakyat British akan dilunturkan dengan penerimaan kerakyatan Persekutuan. Kerakyatan British dilihat lebih berharga daripada kerakyatan Tanah Melayu dan mereka bangga menjadi rakyat British. Golongan yang tidak berpuas hati dengan kedudukan Pulau Pinang (selepas menyertai Persekutuan) ingin memisahkan Pulau Pinang daripada Persekutuan dan kembali kepada Negeri-negeri Selat. Golongan tersebut termasuk *Penang Chamber of Commerce*, *Penang Chinese Chamber of Commerce*, *Settlement of Penang Association*, *Penang Indian Chamber of Commerce*, *Penang Clerical and Administrative Staff Union*, *Penang Eurasian Association*, *Straits Chinese British Association* (Pulau Pinang dan Singapura), dan *Straits Echo*.³⁰ Mereka percaya status warganegara British hanya boleh dijamin dalam sistem Negeri-negeri Selat. Mereka turut risau kedudukan politik mereka akan terjejas dalam dunia politik yang dikuasai orang Melayu.³¹

Jawatankuasa Pemisahan Pulau Pinang dibentuk pada awal Disember 1948.³² Dalam memorandumnya kepada Setiausaha Tanah Jajahan, Creech Jones, Jawatankuasa Pemisahan menyatakan:

Diputuskan bahawa Pulau Pinang akan menggunakan semua cara perlembagaan untuk mendapatkan pemisahan Pulau Pinang daripada Persekutuan Tanah Melayu dan kembali kepada Negeri-Negeri Selat....³³

Perwakilan Jawatankuasa itu melahirkan kebimbangan bahawa kedudukan politik rakyat British yang dilahirkan di Negeri-Negeri Selat adalah lebih rendah daripada rakyat Raja yang dilahirkan di Negeri-Negeri Melayu. Syarat-syarat kerakyatan 1948 adalah ketat dan kerana bukan semua rakyat British boleh mendapatkan kerakyatan Persekutuan secara automatik. Tambahan pula kerakyatan Persekutuan didefinisikan mengikut bangsa Melayu (bertutur Bahasa Melayu, memeluk agama Islam dan mengamalkan budaya orang Melayu) menjadikannya lebih sukar untuk orang bukan Melayu mendapatkan kerakyatan.³⁴ Memandangkan kerakyatan Persekutuan memberi keutamaan kepada bangsa Melayu dalam pemerolehan kerakyatan, Jawatankuasa Pemisahan risau kemungkinan orang bukan Melayu perlu memeluk agama Islam, bertutur bahasa Melayu dan mematuhi adat resam Melayu.³⁵ Sekatan tersebut dilihat bertujuan menghalang dan bukan bertujuan menggalakkan pemerolehan kerakyatan Persekutuan.³⁶

Sejak penubuhan Persekutuan, status Pulau Pinang didakwa dikurangkan kepada sebuah negeri naungan British. Syarat kerakyatan Persekutuan yang didefinisikan mengikut kaum menyukarkan lagi rakyat

British untuk menikmati hak mengundi, memasuki perkhidmatan awam, mendapat lesen perniagaan dan memperolehi biasiswa di Persekutuan.³⁷ Mengikut pendapat British, isu kerakyatan diperbesarkan oleh gerakan pemisahan di Pulau Pinang. Adalah tidak benar penggabungan Pulau Pinang dalam Persekutuan menjejaskan kerakyatan mereka. Pulau Pinang masih kekal sebagai koloni British dan mereka yang dilahirkan di situ masih lagi merupakan rakyat British.³⁸ Pihak penyokong pemisahan telah mengemukakan pelbagai hujah yang tidak relevan untuk menunjukkan Pulau Pinang mengalami pelbagai hambatan berbanding dengan status sebagai koloni British. Sebaliknya British berpendapat sebab utama dakwaan tersebut ialah kebimbangan dominasi Melayu atas sifat kebritishan Negeri-Negeri Selat.³⁹ Ini ada kebenarannya memandangkan penyokong pemisahan menganggap penduduk di Singapura menikmati hak dan kelebihan yang lebih di bawah status koloni.⁴⁰ Tanpa sokongan kerajaan British, gerakan pemisahan itu telahpun gagal pada peringkat negeri. Majlis Perundangan Pulau Pinang menolak usul pemisahan Pulau Pinang pada 10 Februari 1949. 15 ahli majlis menentang usul itu berbanding dengan 10 undi sokong.⁴¹

Semasa British menghadapi cabaran gerakan pemisahan, Jawatankuasa Perhubungan Kaum (*Communities Liaison Committee - CLC*) sedang menimbang semula perundangan kerakyatan 1948. Tujuan pindaan ini adalah untuk meluaskan pintu kerakyatan kepada orang bukan Melayu di Negeri-negeri Melayu. Selepas penguatkuasaan, ia akan menyakinkan orang bukan Melayu bahawa kerakyatan tidak dinafikan kepada masyarakat tersebut. Mereka tidak perlu risau mengenai hubungan mereka dengan rakyat lain di dalam Persekutuan.⁴² British ingin menggunakan CLC sebagai pentas untuk menyelesaikan ketidakpuasan orang bukan Melayu terhadap syarat kerakyatan 1948.⁴³ Dipengerusikan oleh E.E.C. Thuraisingham, CLC terdiri daripada enam orang Melayu, enam Cina, dan satu perwakilan daripada komuniti India, Eurasian, Ceylonese dan European. Antara ahlinya ialah Dato Onn (presiden UMNO), Tan Cheng Lock (presiden MCA), Dr. J. S. Goonting (presiden *Eurasian Association*), C. C. Tan (pengerusi *Singapore Progressive Party*) dan Roland Braddel.⁴⁴

Jawatankuasa Perhubungan Kaum: Pindaan Kerakyatan Persekutuan 1952

CLC mencapai kata sepakat bahawa matlamat Persekutuan Tanah Melayu adalah pemerolehan status berkerajaan sendiri dan dengan itu, pembentukan satu kewarganegaraan.⁴⁵ Dalam memorandum pertamanya pada September 1949, CLC mengumumkan keputusannya, “*It is the Agreed View of the Committee that the aim of the Federation of Malaya should be the attainment of self-Government with sovereign status and the creation therein of a nationality.*”⁴⁶ Dalam memorandum tersebut, dinyatakan “kesetiaan muktamad

mestilah merupakan kesetiaan yang tidak berbelah bahagi kepada Persekutuan, memandangkan konsep kewarganegaraan mewajibkan pemberian kesetiaan tersebut.⁴⁷

Oleh sebab kesetiaan adalah asas kewarganegaraan, CLC perlu mempertimbangkan kepada siapakah kesetiaan akan diberikan. Keadaan penduduk Pulau Pinang dan Melaka memberi kesetiaan kepada British merumitkan hal ini.⁴⁸ Adalah saling bercanggah untuk meminta penduduk memberikan kesetiaan tidak berbelah bahagi dan pada masa sama, meminta penduduk Pulau Pinang dan Melaka memberi kesetiaan kepada dua kerajaan yang berbeza. Jika kewarganegaraan dibentuk, kepada kerajaan manakah penduduk Melaka dan Pulau Pinang perlu memberi kesetiaan?⁴⁹

Hasil daripada perbincangan selama dua tahun, pemimpin pelbagai kaum dalam CLC mencapai kata sepakat untuk meliberalkan syarat kerakyatan Persekutuan 1948 tetapi isu kesetiaan CUKC tidak dapat diselesaikan. Menurut cadangan CLC yang diterbitkan pada Mac 1951 sebagai Ordinan Perjanjian Persekutuan Tanah Melayu (Pindaan) 1951, rakyat Persekutuan harus memberi kesetiaan secara langsung sama ada kepada Raja England atau Raja Melayu. Bagi orang bukan Melayu, generasi pertama layak untuk kerakyatan melalui pendaftaran dan generasi kedua layak untuk kerakyatan melalui kuat kuasa undang-undang. Orang Melayu yang dilahirkan di Negeri-negeri Melayu diberikan kerakyatan secara *jus soli* kerana mereka dapat mengasimilasi dengan cara hidup tempatan. Orang bukan Melayu generasi kedua layak memperoleh kerakyatan mengikut prinsip *jus soli* tertunda. Prinsip *jus soli* tertunda tidak diaplikasikan kepada orang bukan Melayu generasi pertama kerana terdapat kebarangkalian mereka belum mengasimilasi dengan cara hidup tempatan. Mereka boleh mendapatkan kerakyatan Persekutuan melalui proses yang mudah jika syarat asimilasi dipenuhi. Bagi mereka yang tidak dilahirkan di Persekutuan, kerakyatan boleh diperoleh melalui proses naturalisasi dan faktor asimilasi adalah faktor penentu.⁵⁰

Di bawah pindaan baru, rakyat akan memperoleh status kerakyatan Persekutuan sama ada kerana dia adalah rakyat Raja atau CUKC. Mereka yang layak menjadi rakyat Raja akan ditentukan oleh Rang Undang-undang Kewarganegaraan Negeri. Syarat bagi CUKC untuk mendapatkan kerakyatan dinyatakan dalam Perjanjian Persekutuan yang dipinda.⁵¹ Walaupun CUKC yang memenuhi syarat-syarat tertentu diberikan kerakyatan Persekutuan, mereka masih memberikan kesetiaan kepada Ratu England dan bukan kepada Persekutuan. Kesetiaan kepada Ratu England merupakan asas kerakyatan British. Perlembagaan 1948 tidak mengubah asas hubungan itu kerana ia akan melemahkan hubungan dengan takhta England yang dipandang tinggi oleh penduduk di Pulau Pinang dan Melaka. Hubungan CUKC di Persekutuan dengan England dikekalkan malahan diperkuatkan dalam pindaan kerakyatan Persekutuan pada 1952. Pindaan tersebut menegaskan bahawa konsep kerakyatan Persekutuan dibina atas kesetiaan kepada Ratu England di

Negeri-Negeri Selat dan kepada Raja-raja Melayu di Negeri-Negeri Melayu. Ini selaras dengan bentuk persekutuan yang terdiri daripada dua koloni dan sembilan Negeri Melayu.⁵²

Cadangan kerakyatan CLC kemudiannya dirujuk kepada Jawatankuasa Khas yang dilantik oleh Majlis Perundangan Persekutuan pada Julai 1951. Cadangan Jawatankuasa Khas dimaktubkan sebagai Ordinan Perjanjian Persekutuan Tanah Melayu (Pindaan) 1952.⁵³ Ordinan 1952 menjadikannya lebih mudah untuk CUKC menjadi rakyat Persekutuan. Setiap CUKC yang dilahirkan di Negeri-Negeri Selat secara automatik menjadi rakyat Persekutuan. CUKC yang dilahirkan di Negeri-Negeri Melayu pula memperoleh kerakyatan automatik jika salah seorang ibubapanya juga dilahirkan di Persekutuan.⁵⁴

Penduduk di Negeri-Negeri Selat menganggap Persekutuan sebagai “*the only home*” tetapi memberikan kesetiaan kepada Ratu England. Kesetiaan kepada kuasa penjajah perlu digantikan dengan kesetiaan kepada Persekutuan menjelang kemerdekaan. Pencapaian kemerdekaan bakal mengubah hubungan antara CUKC dan Ratu England. Kedudukan Ratu England dan masa depan bekas Negeri-Negeri Selat merupakan dua isu utama yang membimbangkan CUKC.⁵⁵ Kedua-dua persoalan itu berkait rapat dengan kedudukan CUKC sama mereka akan dibenarkan mengekalkan kewarganegaraan British mereka. Penyelesaian isu tersebut diserahkan kepada Suruhanjaya Reid, yang dilantik untuk merangka satu perlembagaan Tanah Melayu yang merdeka.

Prospek Kedudukan CUKC selepas Kemerdekaan

Tugas penggubalan satu kewarganegaraan umum bagi seluruh Persekutuan dipertanggungjawabkan kepada Suruhanjaya Perlembagaan Komanwel (Suruhanjaya Reid). Dalam merangka perundangan kerakyatan, Suruhanjaya Reid perlu merujuk kepada asas yang dicapai dalam Rundingan Merdeka di London antara Januari dan Februari 1956, iaitu “cadangan pembentukan kewarganegaraan umum untuk seluruh Persekutuan tidak akan mengecualikan suruhanjaya itu daripada membuat pertimbangan yang membolehkan rakyat British atau rakyat Raja mengekalkan status mereka selepas mereka memperoleh kewarganegaraan umum.”⁵⁶

Sebelum Suruhanjaya Reid menerbitkan laporannya, penduduk Pulau Pinang mengambil inisiatif menjamin kedudukan mereka. SCBA (*Straits Chinese British Association*) cawangan Pulau Pinang sekali lagi menghidupkan kembali idea pemisahan daripada Persekutuan. Kebimbangan akan masa depan orang Cina Selat menyebabkan presiden SCBA, Heah Joo Seang mencadangkan supaya bekas Negeri-Negeri Selat distrukturkan semula atas asas sebelum perang. Apakah perubahan politik yang akan dihadapi apabila negeri-negeri itu bergerak ke arah kemerdekaan? Sebelum ini, CUKC menikmati kelebihan daripada kerakyatan United Kingdom dan kerakyatan Persekutuan yang digambarkan melalui fasa “*having the best of both worlds*.”⁵⁷

SCBA Pulau Pinang ingin berunding dengan London untuk menetapkan status orang Cina Selat. Ia ingin melantik satu jawatankuasa untuk menemuramah Tunku Abdul Rahman dan menghantar perwakilan kepada Pesuruhjaya Tinggi.⁵⁸

Gagasan pemisahan SCBA tidak boleh dikatakan mewakili majoriti pendapat semua orang Cina Selat. Idea untuk kekal sebagai sebuah koloni apabila seluruh Persekutuan mencapai kemerdekaan adalah tidak relevan. Terdapat keraguan bagaimana idea itu dapat dilaksanakan dengan tentangan daripada mereka yang inginkan kemerdekaan. Tunku Abdul Rahman mendesak SCBA Pulau Pinang supaya menimbang semula cadangan mereka kerana Ketua Menteri itu percaya Pulau Pinang akan menyertai Persekutuan yang merdeka dalam jangka masa satu tahun. Kemampuan Pulau Pinang untuk berdiri sendiri adalah diragui. Jika Pulau Pinang mampu berdiri sendiri, mengapa Singapura ingin mencapai kemerdekaan dengan menyertai Persekutuan?⁵⁹

Suruhanjaya Reid menerima banyak perwakilan daripada CUKC di Negeri-Negeri Selat yang menyuarakan kebimbangan mengenai kerakyatan mereka. Mereka ingin mengekalkan status tersebut di samping menjadi rakyat Persekutuan.⁶⁰ Kebanyakan rakyat yang setia di negeri itu meletakkan kepercayaan kepada perlindungan British. Mereka akan kecewa jika hubungan dengan kerajaan British akan ditamatkan.⁶¹ Bukan sahaja CUKC ingin mengekalkan hubungan mereka dengan British malahan kerajaan British turut melahirkan keinginannya untuk mengekalkan hubungan dengan Melaka dan Pulau Pinang. Dalam memorandumnya kepada Suruhanjaya Reid, kerajaan United Kingdom berharap Suruhanjaya Reid dapat mencadangkan perlembagaan yang tidak memutuskan sepenuhnya hubungan antara kerajaan British dengan Pulau Pinang dan Melaka.⁶²

Kerajaan United Kingdom menyatakan pendirian kepada Suruhanjaya Reid supaya penduduk Pulau Pinang dan Melaka yang merupakan CUKC tidak akan dihalang oleh undang-undang kerakyatan daripada menjadi atau kekal sebagai rakyat Persekutuan. United Kingdom tidak ingin melucutkan status CUKC mereka selepas merdeka memandangkan ia bertentangan dengan kehendak penduduk itu.⁶³ Walau bagaimanapun, British berpendapat tidak perlu memberi status kerakyatan kepada keturunan CUKC di Persekutuan. Jika keturunan mereka tidak boleh mewarisi kerakyatan United Kingdom, maka bilangan rakyat CUKC akan berkurangan.⁶⁴

Ketua Parti Perikatan, Tunku Abdul Rahman, telah menegaskan CUKC di Pulau Pinang dan Melaka tidak boleh pada masa sama menjadi rakyat Persekutuan. Bagi Tunku, objektif adalah untuk menyatukan rakyat di bawah satu kewarganegaraan dan kesetiaan rakyat perlu ditumpukan kepada Persekutuan sahaja.⁶⁵ Persekutuan Tanah Melayu hanya boleh mencapai kemerdekaan apabila Ratu England memindahkan kedaulatan atas Negeri-Negeri Selat bersama-sama dengan kedaulatan atas rakyat baginda. Pembeneran Rakyat British mengekalkan status ini akan menyebabkan

sesetengah rakyat Persekutuan kekal sebagai rakyat negara lain.⁶⁶

Laporan Suruhanjaya Reid mendatangkan kelegaan kepada rakyat United Kingdom. Diterbitkan pada 20 Februari 1957, laporan itu mencadangkan supaya CUKC dan rakyat negara Komanwel yang lain boleh menjadi rakyat Persekutuan tanpa melepaskan kerakyatan United Kingdom. Dengan erti kata lain, Suruhanjaya Reid mengiktiraf prinsip dwikerakyatan dalam negara-negara Komanwel.⁶⁷ Suruhanjaya Reid tidak bersetuju dengan pendapat bahawa dwikerakyatan dalam Komanwel perlu dielakkan kerana ia membawa kepada dwikesetiaan:

*It has been represented to us that dual citizenship within the Commonwealth is undesirable in that it may lead to divided loyalty. We do not agree and we think that this view is based on some misunderstanding.*⁶⁸

Dwirakyat memberikan kesetiaan kepada negara tempat tinggal dan kerajaan Komanwel lain tidak boleh memberikan perlindungan atau campur tangan bagi dwirakyatnya. Kerajaan United Kingdom tidak patut memberikan perlindungan konsular ataupun memberikan pasport British kepada dwirakyatnya.⁶⁹ Di bawah undang-undang British dan negara-negara Komanwel, seseorang boleh menjadi rakyat CUKC dan juga rakyat negara-negara Komanwel yang lain pada masa yang sama.⁷⁰ Kerakyatan Komanwel adalah satu “pertalian” yang bernilai antara penduduk Komanwel dan Suruhanjaya Reid mencadangkan supaya setiap rakyat Persekutuan diberikan status kerakyatan Komanwel.⁷¹

Pengiktirafan dwikerakyatan memenuhi aspirasi penduduk Melaka dan Pulau Pinang. Keputusan itu dialu-alukan oleh presiden SCBA Pulau Pinang, Heah Joo Seang dan setiausaha gerakan pemisahan Pulau Pinang, N. Ponnudurai. Sementara itu, presiden SCBA Melaka, Ee Yew Lin turut menerima baik cadangan dwikerakyatan.⁷² Tetapi kerajaan Perikatan terus menentang dwikesetiaan. Mesej mereka disampaikan kepada Jawatankuasa Kerja yang akan menyelesaikan perbezaan cadangan Reid dan cadangan Perikatan. Memandangkan Jawatankuasa Kerja tidak dapat mencapai kata sepakat, isu kerakyatan Komanwel telahpun dibawa ke rundingan London.⁷³ Pada April 1957, SCBA Melaka turut berkongsi pendapat dengan SCBA Pulau Pinang. Bimbang atas pernyataan Tunku yang menolak dwikerakyatan, SCBA Melaka memutuskan pada 11 April untuk menghantar memorandum kepada Ratu England. Tujuannya menegaskan sokongan terhadap Suruhanjaya Reid dan menolak pernyataan Tunku.⁷⁴

Cadangan dwikerakyatan Komanwel oleh Suruhanjaya Reid menimbulkan konflik pendapat antara kerajaan Perikatan, kerajaan Britain dan penduduk Pulau Pinang dan Melaka. Suruhanjaya Reid tidak memahami mengapa rakyat Persekutuan dengan dwikerakyatan negara Komanwel perlu

melepaskan kerakyatan negara Komanwel mereka. Rundingan akhir di London akan fokus pada isu yang melibatkan kepentingan khas Pulau Pinang dan Melaka: dwikerakyatan Komanwel.

Pada 4 Jun 1957 isu kerakyatan dalam Laporan Reid diselesaikan selepas rundingan London. Setiap rakyat Persekutuan boleh menikmati status kerakyatan Komanwel. Kerajaan Persekutuan tidak akan menghalang rakyat Persekutuan daripada menikmati kerakyatan Komanwel.⁷⁵ Bagi rakyat Persekutuan yang mempunyai kerakyatan United Kingdom atau kerakyatan negara Komanwel yang lain, mereka hanya boleh menuntut hak sebagai seorang rakyat Komanwel (bukan hak yang dinikmati oleh rakyat negara itu) di negara keduanya. Dwirakyat akan dilucutkan kerakyatan Persekutuan jika dia menggunakan hak yang diberikan sahaja kepada rakyat negara lain. Maka golongan dwirakyat ini menikmati hak kerakyatan Komanwel yang sama dengan rakyat Persekutuan yang tidak mempunyai kerakyatan mana-mana negara Komanwel.⁷⁶

Kemerdekaan memberikan kesan yang penting kepada fungsi perundangan kewarganegaraan British di Pulau Pinang dan Melaka. Kedua-dua negeri ini tidak lagi merupakan tanah jajahan British dan perundangan kewarganegaraan British tidak lagi digunapakai. Mereka yang dilahirkan di kedua-dua bekas koloni British pada dan selepas 31 Ogos 1957 tidak mendapat kerakyatan United Kingdom secara kelahiran.⁷⁷ Tetapi kewarganegaraan United Kingdom tidak ditarik balik daripada CUKC yang telahpun menikmati status tersebut sebelum 31 Ogos 1957. Ini bererti mereka mengekalkan status kewarganegaraan UK bersama-sama dengan kerakyatan Persekutuan dan memiliki dwikerakyatan.⁷⁸

CUKC di Sabah dan Sarawak: Pilihan Antara Kewarganegaraan British atau Kewarganegaraan Malaysia

Berbanding dengan kes CUKC Persekutuan, CUKC di Borneo Utara dan Sarawak hilang status kerakyatan United Kingdom mereka apabila negeri-negeri tersebut mencapai kemerdekaan dalam Malaysia pada 16 September 1963. Akta Malaysia 1963 memperuntukkan bahawa CUKC akan hilang kerakyatan United Kingdom pada hari mereka menjadi rakyat Malaysia. Mereka yang tidak menjadi rakyat Malaysia pada 16 September kekal sebagai CUKC. Bagaimanapun Akta Malaysia tidak menarik balik status CUKC daripada CUKC di Pulau Pinang dan Melaka. Golongan ini terus memegang dwikerakyatan CUKC dan Malaysia selepas pembentukan Malaysia.⁷⁹

Penduduk di Sarawak dan Borneo Utara telah menikmati taraf kewarganegaraan British sejak 1946 lagi. Pemindahan kedaulatan daripada Syarikat Berpiagam Borneo Utara dan rajah Sarawak kepada British menandakan pertukaran status penduduk di situ menjadi “rakyat British” selaras dengan perubahan status negeri-negeri itu daripada negeri naungan British

menjadi negeri tanah jajahan British. Bermula 15 Julai 1946, negeri Borneo Utara menjadi sebahagian daripada tanah jajahan British. Rakyat Borneo Utara di bawah peruntukan Ordinan Naturalisasi Borneo Utara 1931 menjadi rakyat British mulai 15 Julai 1946. Bermula 1 Julai 1946, Sarawak bertukar menjadi sebahagian daripada tanah jajahan British. Mereka yang merupakan rakyat Sarawak di bawah peruntukan Peraturan N-2 (Kewarganegaraan dan Naturalisasi Sarawak) 1934 dan Pindaan Kewarganegaraan dan Naturalisasi Sarawak 1930 menjadi rakyat British mulai tarikh itu.⁸⁰ Mulai 1 Januari 1949, rakyat British diklasifikasikan semula sebagai CUKC (*Citizens of the United Kingdom and Colonies*) melalui pengenalan Akta Kewarganegaraan British 1948.⁸¹

Semasa rancangan Malaysia diusulkan, persoalan utama bagi penduduk tempatan ialah adakah CUKC di kedua-dua koloni British ini diberikan keliberalan menikmati kerakyatan Malaysia tanpa perlu melepaskan kewarganegaraan British. Adakah model yang diaplikasikan kepada CUKC di Persekutuan semasa 1957 turut digunakan di wilayah Borneo? Semasa menyediakan laporannya, Suruhanjaya Cobbold yang dipertanggungjawabkan untuk mengumpul pendapat penduduk Sarawak dan Borneo Utara terhadap pembentukan Malaysia dan membuat perakuan berdasarkan pendapat tersebut, perlu mempertimbangkan sama ada penduduk di situ boleh mengekalkan status CUKC.⁸²

Kerajaan Sarawak dalam cadangan kerakyatan yang diserahkan kepada Suruhanjaya Cobbold, menyarankan supaya CUKC di Sarawak mengekalkan kerakyatan mereka selepas mendapat kewarganegaraan Malaysia. Jika mereka dibenarkan mengekalkan kerakyatan sedia ada, penduduk Sarawak akan kurang cenderung untuk menentang gagasan Malaysia. Tambahan pula, apabila Persekutuan Tanah Melayu merdeka, penduduk CUKC di Tanah Melayu dibenarkan mengekalkan kerakyatan itu bersama kerakyatan Persekutuan.⁸³ Suruhanjaya Cobbold mendapati kerakyatan merupakan isu paling penting bagi komuniti Cina di Sarawak dan Borneo Utara sehingga mempengaruhi sikap mereka terhadap cadangan Malaysia. Penduduk Cina di Sarawak bimbang dengan masa depan mereka dalam Persekutuan Malaysia selagi kerakyatan mereka tidak terjamin. Undang-undang kerakyatan bagi masa depan, menurut golongan ini, perlu mengekalkan status quo dengan mengiktiraf semua orang yang lahir di Sarawak sebagai CUKC dan semua yang bermastautin di Sarawak selama lima tahun boleh memohon kerakyatan secara naturalisasi.⁸⁴

Masyarakat Cina di Borneo Utara turut menunjukkan kebimbangan yang sama. Penentangan terhadap Malaysia berpunca daripada ketakutan didiskriminasikan dan direndahkan status kepada “rakyat kelas kedua.”⁸⁵ Kekhawatiran akan berlakunya diskriminasi dalam mendapatkan kerakyatan Persekutuan menyebabkan mereka meminta Suruhanjaya Cobbold supaya syarat pemerolehan kerakyatan di Borneo Utara tidak diubah bagi mereka

yang telah pun berada di koloni itu semasa pembentukan Malaysia.⁸⁶ Dalam memorandum kepada Suruhanjaya Cobbold, Pejabat Tanah Jajahan berpendapat mereka yang dilahirkan di Borneo Utara dan Sarawak selepas Hari Malaysia tidak akan memperoleh kerakyatan CUKC melalui kelahiran kerana mereka akan mendapat kewarganegaraan Malaysia melalui kelahiran. Bagi CUKC yang sedia ada, Pejabat Tanah Jajahan menjangka undang-undang kewarganegaraan Malaysia akan memberi kewarganegaraan Malaysia kepada mereka yang mempunyai hubungan rapat dengan dua negeri itu. Oleh itu, seseorang yang mendapatkan kerakyatan baru negara merdeka tidak lagi menjadi CUKC.⁸⁷

Dalam cadangan kerakyatannya, Laporan Cobbold yang diterbitkan pada Ogos 1962, bersetuju supaya CUKC yang dilahirkan atau dinaturalisasikan di situ sebelum Hari Malaysia patut menjadi “rakyat Malaysia” secara automatik (termasuk mereka yang dilahirkan di situ sebelum Borneo Utara dan Sarawak menjadi koloni British). Selepas Hari Malaysia, peruntukan kerakyatan dalam Perlembagaan Persekutuan akan digunapakai.⁸⁸ Laporan Cobbold, bagaimanapun, tidak memperuntukkan 1) sama ada CUKC di Borneo Utara dan Sarawak boleh mengekalkan status itu bersama dengan kerakyatan Malaysia dan 2) sama ada status CUKC boleh diperoleh oleh mereka yang dilahirkan di situ selepas Hari Malaysia.

Peruntukan tersebut dibuat oleh “*United Kingdom Malaysia Act*” yang mana mereka yang merupakan CUKC sebelum 16 September 1963 hilang status kewarganegaraan British selepas menjadi rakyat Malaysia pada tarikh itu.⁸⁹ Namun, akta tersebut tidak menarik balik kerakyatan United Kingdom daripada CUKC di Pulau Pinang dan Melaka. Ini kerana CUKC di Pulau Pinang dan Melaka telah pun merupakan rakyat Persekutuan pada 16 September 1963. CUKC dari Pulau Pinang dan Melaka akan menjadi dwirakyat Malaysia dan CUKC pada 1963. Kerakyatan United Kingdom hanya ditarik balik daripada mereka yang menjadi rakyat Malaysia pada tarikh itu. Oleh itu, hanya CUKC di Sabah, Sarawak dan Singapura yang terperangkap.⁹⁰

Perkembangan sistem kewarganegaraan selepas zaman dekolonisasi telah menghadkan lagi bilangan rakyat Malaysia yang berhak memasuki UK dan memohon menjadi warganegara British.

Daripada CUKC kepada BOC: Akta Kewarganegaraan British 1981

Akta Kewarganegaraan British 1981 telah mewujudkan tiga kategori warganegara British; (1) rakyat UK, (2) *British Dependent Territories citizenship* (untuk CUKC di tempat yang masih merupakan koloni British), dan (3) *British Overseas citizenship* (untuk CUKC di negara Komanwel yang mengekalkan kerakyatan tersebut selepas koloni itu mencapai kemerdekaan).⁹¹ BOC merupakan mereka yang menetap di negara Komanwel semasa negara berkenaan mendapat kemerdekaan tetapi tidak mendapatkan

kerakyatan tempatan. Mereka mengekalkan kewarganegaraan British. Kebanyakannya merupakan orang Asia yang menetap di Afrika Timur, orang Cina yang menetap di Malaysia atau Singapura. Melalui BNA 1981, mereka diklasifikasikan semula sebagai BOC. Status mereka yang unik ini disebabkan oleh perubahan dalam undang-undang imigresen UK. BOC dikecualikan daripada hak memasuki dan menetap di UK melalui Akta Imigresen Komanwel (*Commonwealth Immigration Act*) 1968 kerana mereka tidak mempunyai hubungan kekeluargaan dengan rakyat British ataupun hubungan kewilayahan dengan negara UK.⁹²

Pindaan 1968 bertujuan menghadkan lagi bilangan CUKC yang layak kepada mereka yang dilahirkan, dianakangkatkan, dinaturalisasikan, atau didaftarkan di UK ataupun mereka yang mempunyai ibu, bapa, nenek atau datuk yang sedemikian. Proses pengecualian tersebut berterusan di bawah Akta Imigresen 1971 apabila status “*patriality*” diperkenalkan dalam menentukan criteria kategori rakyat British mempunyai berhak menetap di UK. Status ini hanya diberikan kepada CUKC yang mempunyai hubungan pertalian yang rapat dengan UK. Rakyat Komanwel boleh memperolehi status tersebut (1) jika salah seorang ibubapanya adalah CUKC yang dilahirkan di UK ataupun (2) melalui perkahwinan dengan seseorang patrial.⁹³

Peruntukan-peruntukan 1968 dan 1971 direka untuk mengecualikan rakyat Komanwel daripada memasuki UK kerana unsur perkauman yang semakin meruncing dengan peningkatan bilangan migran bukan berkulit putih memasuki UK secara bebas. Akta Kewarganegaraan British (BNA) 1981 telah diperkenalkan dalam konteks politik British yang anti-migrasi. BNA 1981 membentuk kategori warganegara British (*British Overseas Citizen*) yang disekat daripada memasuki negara yang mana mereka merupakan warganegara. Tidak terdapat peruntukan untuk membentuk lebih ramai BOC melalui kelahiran atau keturunan. Jelasnya kerajaan UK inginkan keturunan kepada BOC yang sedia ada untuk mendapatkan kerakyatan negara tempatan. Bagi keturunan BOC yang tidak ingin ataupun tidak dapat memperolehi kerakyatan tempatan, BNA 1981 mempunyai peruntukan yang amat terhad untuk membolehkan pemerolehan BOC melalui pendaftaran untuk kanak-kanak tidak bernegara (kepada rakyat UK) atau pendaftaran untuk isteri kepada rakyat UK.⁹⁴

Status BOC memberikan kelebihan seperti pasport British dan perlindungan konsular daripada diplomat UK. Namun, mereka tertakluk kepada kawalan imigresen, tidak mempunyai hak automatik untuk menetap ataupun bekerja di UK dan tidak dianggap sebagai warganegara British oleh negara ahli Kesatuan Eropah (*European Union*).⁹⁵ BNA 1981 menandakan proses penarikan balik hak kerakyatan yang sebelum ini diberikan secara liberal.⁹⁶ Menurut Spencer:

It was essentially a transitional category which conferred no rights on the holder and could not be passed on to children. In effect, the Act disposed of remaining claims to enter the United Kingdom from groups who ere not recently descended from British emigrants.⁹⁷

Seseorang menjadi BOC pada 1 Januari 1983 (iaitu tarikh kuatkuasa BNA 1981) sekiranya dia merupakan CUKC pada 31 Disember 1982. Tanpa pintu masuk automatik kepada status BOC, adalah sukar untuk memohon menjadi BOC walaupun terdapat beberapa pengecualian. Pengecualian hanya dipertimbangkan dalam dua kes. Pertama, mereka yang tidak bernegara boleh memohon untuk didaftarkan sebagai BOC. Kedua, anak yang dilahirkan (pada atau selepas 1 Januari 1983) kepada BOC hanya layak sekiranya anak tersebut tidak bernegara (*stateless*). Dengan erti kata lain, BOC tidak boleh mewariskan status berkenaan dalam keadaan yang biasa kepada anak yang dilahirkan pada atau selepas 1 Januari 1983.⁹⁸

Dengan pengenalan Akta Kewarganegaraan British (BNA) 1981, CUKC di Persekutuan Tanah Melayu (Pulau Pinang dan Melaka) yang mengekalkan status mereka pada Hari Merdeka akan menjadi BOC pada 1 Januari 1983. Tetapi BOC yang mengiktiraf kerakyatan itu dengan menerima pasport British akan dilucutkan kerakyatan Malaysia.⁹⁹ CUKC di Sabah dan Sarawak yang memilih untuk kekalkan kewarganegaraan British pada 1963 (dengan melepaskan peluang menjadi rakyat Malaysia) secara automatiknya menjadi BOC melalui BNA 1981. Pada 1981, dianggarkan terdapat 1,300,000 CUKC di Malaysia dengan kerakyatan Malaysia dan 130,000 CUKC di Malaysia tanpa kerakyatan lain.¹⁰⁰

Sebahagian besar BOC di Malaysia merupakan mereka yang mempunyai hubungan kewilayahan dengan Pulau Pinang dan Melaka sama ada 1) mereka sendiri dilahirkan di kedua-dua bekas koloni itu sebelum Merdeka ataupun 2) bapa mereka dilahirkan di situ sebelum Merdeka. Dengan erti kata lain, penduduk di Pulau Pinang dan Melaka juga akan mempunyai status BOC (dengan mewarisi status tersebut daripada bapa mereka sekiranya mereka dilahirkan sebelum kuatkuasa BNA 1981). Status BOC ini boleh dinaiktarafkan kepada taraf penuh kerakyatan British.¹⁰¹ Status BOC membolehkan pemegangnya memperolehi kewarganegaraan British dengan syarat tertentu. Bahagian 4 dalam BNA 1981 membenarkan BOC untuk didaftarkan sebagai rakyat British sekiranya mereka menetap lima tahun di UK mulai tarikh kuatkuasa BNA 1981.¹⁰²

Jadual 1: Bilangan pasport yang dikeluarkan kepada BOC, 2007-2012

Tahun	Bilangan
2007	840
2008	739
2009	611
2010	581
2011	564
2012	510

Sumber: HM Passport Office and Home Office, 11 Februari 2014, Passports issued under the six British citizenship categories, 2007 to 2012.

Jadual 2: Bilangan pasport BOC yang dikeluarkan kepada rakyat Malaysia, 2007-2009

Tahun	Bilangan
2007	108
2008	72
2009	59

Sumber: Home Office, 4 Oktober 2010, Information on British Overseas Citizen (BOC) passports issued to applicants born in Malaysia.

Akta Kewarganegaraan British 1981 (Pindaan 2002) dan Rakyat Malaysia

Sebelum pindaan tahun 2002 kepada Akta Kewarganegaraan British 1981, pasport BOC masih melayakkan pemegangnya memohon kewarganegaraan United Kingdom dengan syarat pemohon tersebut telah melepaskan (atau dilucutkan kewarganegaraan Malaysia) pada atau sebelum 4 Julai 2002. Selepas tarikh tersebut, permohonan untuk mendapatkan taraf kewarganegaraan UK oleh pemegang pasport BOC dari Malaysia tidak akan dipertimbangkan (walaupun pemohon telah melepaskan atau dilucutkan kewarganegaraan Malaysia). Bagi pemegang pasport BOC yang telah melepaskan kewarganegaraan Malaysia dan gagal memperolehi kewarganegaraan UK mereka “tidak mempunyai pilihan selain dari pulang secara sukarela ke Malaysia atau bakal berdepan dengan tindakan ditangkap dan ditahan oleh pihak berkuasa Kerajaan United Kingdom.”¹⁰³

Bagi mereka yang telah dihantar pulang ke Malaysia, mereka diberikan visa pelancong 30 hari, di mana mereka terpaksa meninggalkan negara setiap bulan. Dalam satu kes, Kenny Chin (29 tahun) diberikan visa 30 hari sejak dihantar pulang ke Malaysia pada Ogos 2010. Dia telah melepaskan kewarganegaraan Malaysia semasa dia tiba di UK lapan tahun yang lalu. Memandangkan dia tidak dapat memperolehi semula kewarganegaraan, dia terpaksa bertolak ke sempadan Thailand setiap bulan. Bagi golongan yang

terlibat, mereka tidak faham mengapa UK masih mengeluarkan pasport BOC sekiranya ia tidak memberikan sebarang makna. Kerajaan UK dilihat tidak mahu memikul sebarang tanggungjawab. Situasi pemegang pasport BOC itu lebih mudah diselesaikan dengan membenarkan mereka terus tinggal di UK. Memandangkan keadaan kompleks ini berpunca daripada legasi pemerintahan kolonial British, adalah menjadi tanggungjawab pihak berkuasa UK memberikan pertimbangan dan menyelesaikan kes itu. Salah seorang bekas warganegara Malaysia, Tracy Koh (33 tahun) telah diberikan status BOC pada 2004 tetapi permohonannya untuk kewarganegaraan British telah ditolak pada 2005. Dia dimaklumkan oleh “Home Office” bahawa dia masih boleh memohon kebenaran untuk menetap di UK sekiranya dapat dibuktikan dia bukan lagi rakyat Malaysia. Tracy dinasihati oleh peguamnya untuk melepaskan kewarganegaraan Malaysia.¹⁰⁴

Dwikewarganegaraan tidak dibenarkan di Malaysia. Ini menyebabkan ramai warga Malaysia diminta melepaskan kerakyatan Malaysia. Kenyataan akhbar menjelaskan keadaan mereka yang tidak dapat pulang ke Malaysia dan tidak mempunyai hak untuk menetap di Britain selepas menerima nasihat perundangan yang tidak tepat. Mereka dimaklumkan bahawa pasport BOC dan pelepasan kewarganegaraan Malaysia akan membolehkan mereka menjadi warga British. Namun UK menolak permohonan mereka untuk menetap di UK dan Malaysia enggan mengiktiraf semula mereka sebagai rakyat menyebabkan golongan minoriti ini tidak dapat menetap dan bekerja secara sah di kedua-dua negara.¹⁰⁵ Menurut BOC dari Malaysia, hanya kerajaan UK yang mampu menyelesaikan dilema ini. Memandangkan BOC telah lama menetap di UK dan telah melepaskan status warganegara Malaysia (serta mampu menyumbang kepada ekonomi UK), kerajaan UK perlu mengiktiraf status mereka. Bagi kerajaan UK, BOC tidaklah sama dengan kewarganegaraan British dan ia tidak memberikan hak untuk menetap di UK.¹⁰⁶

Pada March 2011, seramai 70 orang BOC telah mengadakan perarakan menggesa kerajaan British mempertimbangkan keadaan mereka dan mengiktiraf mereka sebagai warganegara British. Diketuai oleh Tracy Koh, delegasi itu bekerjasama dengan satu pertubuhan NGO “CITIZENS UK” untuk menghantar surat kepada Timbalan Perdana Menteri, Nick Clegg. Bagi BOC, mereka telah berakar umbi di UK dan ingin menjadi sebahagian daripada masyarakat British. Malahan mereka telah melepaskan kewarganegaraan asal dan turut menyumbang kepada ekonomi UK. Kekecewaan mereka dengan sistem birokrasi menyebabkan mereka berkempen dengan ahli politik yang berpengaruh.¹⁰⁷

Pada April 2011 Kerajaan United Kingdom telah mengemukakan usul untuk menghantar pulang pemegang pasport BOC ke Malaysia. Sebagai langkah awal untuk menyelesaikan krisis kerakyatan, kedua-dua negara telah mengadakan beberapa siri perbincangan. Kerajaan Malaysia mencadangkan pemberian Pas Residen kepada pemegang pasport BOC. Pas ini membolehkan

mereka berada di Malaysia secara sah selaras dengan peruntukan Peraturan 16A, Peraturan-Peraturan Imigresen 1963. Di bawah peruntukan ini, bekas warganegara boleh memohon Pas Residen sebagai kebenaran menetap di Malaysia dalam tempoh yang dibenarkan oleh kerajaan Malaysia.¹⁰⁸

Menurut sumber Menteri Dalam Negeri, hanya terdapat tiga orang pemegang pasport BOC telah diterima pulang oleh kerajaan Malaysia sehingga 11 April 2014. Pas Residen akan ditampal dalam pasport BOC mereka sebaik tiba di Malaysia. Kemudahan Pas Residen bukanlah melambangkan pemberian status kewarganegaraan ataupun status penduduk tetap. Untuk mendapatkan kembali taraf kewarganegaraan, pemegang Pas Residen perlu melalui proses yang sama seperti warga asing iaitu mengemukakan 1) permohonan Permit Masuk, 2) permohonan taraf Pemastautin Tetap dan 3) permohonan taraf Kewarganegaraan. Hanya selepas permohonan Pas Residen diluluskan oleh Jabatan Imigresen Malaysia, mereka boleh pulang ke Malaysia. Menteri Dalam Negeri menegaskan bahawa “Kerajaan Malaysia tidak akan memberikan taraf kewarganegaraan secara automatik kepada mereka.”¹⁰⁹ Menteri Dalam Negeri mengingatkan warganegara Malaysia seberang laut supaya tidak mempercayai tawaran kewarganegaraan oleh pihak tertentu. Sekiranya mereka melepaskan kewarganegaraan, ia adalah sangat sukar untuk mendapatkannya semula.¹¹⁰

Kesimpulan

Institusi kewarganegaraan British telah berakar umbi sejak zaman kolonisasi dan konsep tersebut dilenyapkan secara perlahan-lahan semenjak kemerdekaan. Penyatuan koloni British dengan Negeri-negeri Melayu di bawah perlembagaan Persekutuan Tanah Melayu 1948 memberikan kerakyatan tempatan kepada rakyat British justeru membolehkan mereka mengidentifikasikan diri dengan negara tempat lahir. Identifikasi dengan kedua-dua kerajaan British dan kerajaan Persekutuan ini dikekalkan selepas 1957. Semasa zaman dekolonisasi, pihak kolonial British bersimpati dengan masa depan CUCK dan memastikan status mereka kekal tidak berubah di bawah perlembagaan negara yang merdeka. Sikap kerajaan UK, bagaimanapun mengalami perubahan apabila imigrasi dan pemberian hak kerakyatan UK yang cukup liberal kepada penduduk di bekas tanah jajahan mendapat tentangan domestik. Pindaan-pindaan dalam peraturan imigresen UK sejak 1960-an secara beransur-ansur menghapuskan hak kerakyatan UK yang boleh dinikmati oleh CUKC. Akta Kewarganegaraan British 1981 mengurangkan bilangan CUKC yang boleh menuntut hak kerakyatan UK. Selepas pindaan 2002, status “*British Overseas Citizens*” tidak lagi signifikan. Maka tidak hairanlah apabila kerajaan UK tidak bersedia melayan tuntutan kerakyatan daripada BOC Malaysia.

Nota Akhir

- 1 Kementerian Dalam Negeri, 2014. Isu Pemegang Pasport British Overseas Citizens (BOC). <http://www.kkdn.gov.my/index.php/ms/kenyataan-media-akhbar/1561-kenyataan-media-menteri-dalam-negeri-isu-pemegang-pasport-british-overseas-citizens-boc> [9 Julai 2014].
- 2 The Star Online, 2014. Zahid: BOC holders in for a long wait to be Malaysians again. 12 April <http://www.thestar.com.my/News/Nation/2014/04/12/17-years-to-regain-citizenship-Zahid-BOC-holders-in-for-a-long-wait-to-be-Malaysians-again/>[9 Julai 2014].
- 3 The Telegraph, 2009. Malaysians left ‘stateless’ in UK after passport gamble backfires. 13 October.<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/asia/malaysia/6316612/Malaysians-left-stateless-in-UK-after-passport-gamble-backfires.html>. [9 Julai 2014].
- 4 Kementerian Dalam Negeri, 2014. Isu Pemegang Pasport British Overseas Citizens (BOC).
- 5 The Telegraph, 2009. Malaysians left ‘stateless’ in UK after passport gamble backfires.
- 6 UNHCR Refugees Daily, 2009. Malaysians left stateless in Britain in row over colonial law. 11 October. <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refdaily?pass=463ef21123&id=4ad2ccb45>. [9 Julai 2014].
- 7 L. Fransman, *British Nationality Law* (London: Butterworth, 1998), 689-90.
- 8 N. B. Yaakov, *Dual Nationality* (London: Stevens & Sons, 1957), 22-23.
- 9 Ibid., 24 & 98.
- 10 Fransman, *British Nationality Law*, 692.
- 11 Ibid., 435.
- 12 Ibid., 426.
- 13 *Report of the Federation of Malaya Constitutional Commission 1957 (Reid Commission)* (Kuala Lumpur: Government Press, 1957), perenggan 52.
- 14 Ibid., perenggan 51.
- 15 Ibid., perenggan 53.
- 16 F. G. Carnell, “Malayan Citizenship Legislation,” *International and Comparative Law Quarterly*, 1(4), 1952, 505.
- 17 Fransman, *British Nationality Law*, 690-691.
- 18 J. M. Gullick, *Malaya*, (London: Ernest Benn Limited, 1964), 237.
- 19 Lennox A. Mills, *Malaya: A Political and Economics Appraisal*, (Minneapolis: University of Minnesota Press, 1957), 35.
- 20 Command Paper No. Cmd. 6724 *Malayan Union and Singapore:*

- 21 *Statement of Policy on Future Constitution*, Januari 1946, perenggan 10.
- 22 *Straits Times*, British Subjects Won't Lose Status, 8 April 1946.
- 23 Albert Lau, "Malayan Union Citizenship: Constitutional Change and Controversy in Malaya, 1942-48," *Journal of Southeast Asian Studies*, 20 (2), 1989, 233-234.
- 24 *Interim Report of the Committee Appointed by His Excellency the Governor to consider and make recommendations to the government upon the matter of the qualifications appropriate to Malayan Union Citizenship* (Kuala Lumpur: Malayan Union Press, 1946), perenggan 17.
- 25 *Ibid.*, perenggan 17.
- 26 Cheah Boon Kheng, "Malayan Chinese and the Citizenship issue, 1945-48," *Review of Indonesian and Malaysian Affairs*, 12(2), 1978, 105.
- 27 *Constitutional Proposals for Malaya: Report of the Working Committee Appointed by a Conference of His Excellency the Governor of the Malayan Union, Their Highnesses the Rulers of the Malay States and the Representatives of the UMNO* (Kuala Lumpur: Malayan Union Government Press, 1947), perenggan 83.
- 28 *Ibid.*, perenggan 83.
- 29 *Ibid.*, perenggan 84.
- 30 Ratnam, K.J., *Communalism and The Political Process in Malaya*, (Singapore: University of Malaya Press, 1965), 80.
- 31 Mohamed Noordin Sopiee, *From Malayan Union to Singapore Separation: political unification in the Malaysia region, 1945-65*, (Kuala Lumpur: Universiti Malaya, 1976), 56-57.
- 32 *Ibid.*, 61-62.
- 33 Jawatankuasa itu (Penang and Province Wellesley Secession Committee) terdiri daripada 15 ahli termasuklah D.A. Mackay (Pengerusi Penang Chamber of Commerce) sebagai pengerusi, N. Ponnudurai (Presiden Penang Clerical and Administrative Staff Union) sebagai setiausaha, J.P Souter (presiden Settlement of Penang Association), Dr. Lee Tiang Keng (Federal Executive Councillor), Lim Khye Seng (Federal Councillor), Mrs. B.H. Oon (Federal Councillor). *Ibid.*, 65.
- 34 CO 717/183 *Secession of the Settlement of Penang and Province Wellesley from the Federation of Malaya Petition presented to Creech Jones by the Penang and Province Wellesley Secession Committee*, 12 October 1949, 1.
- 35 Menurut Perkara 124 dalam Perjanjian Persekutuan Tanah Melayu 1848, pemerolehan kerakyatan secara automatik oleh rakyat British hanya layak untuk rakyat British yang dilahirkan di Negeri-negeri Selat yang merupakan penduduk tetap. Bagi rakyat British yang

- dilahirkan di Negeri-negeri Melayu, mereka boleh mendapat kerakyatan automatik sekiranya ayahnya dilahirkan di Persekutuan (merupakan penduduk tetap).
- 35 Ibid., 5.
- 36 Ibid., 6.
- 37 CO 717/204 Memorandum submitted by the Penang Chinese of Commerce, 30 May 1950.
- 38 *Straits Times*, Penang and Secession, 17 Februari 1949.
- 39 CO717/183 Letter to J.J. Paskin from Henry Gurney, 25 Ogos 1949.
- 40 *Straits Times*, Cession Pledge by SCBA, 22 Januari 1949.
- 41 CO 717/183 Proceeding of the Settlement Council, 10 Februari 1949.
- 42 CO 717/204 Letter to Mr. John D. Higham from Morris, 27 Januari 1950.
- 43 Heng Pek Koon, *Chinese Politics in Malaysia: A History of the Malaysian Chinese Association*, (Singapura: Oxford University Press, 1988), 105.
- 44 G.P. Means, *Malaysians Politics*, (London: Hodder and Stoughton, 1976) ms. 123.
- 45 SP 13/A/174 Notes of Discussion of the Communities Liaison Committee on 13th and 14th Ogos 1949.
- 46 CO 717/183 Communities Liaison Committee Issues Communique, 16 September 1949.
- 47 Ibid.
- 48 SP 13/A/174 Notes of Discussion of the Communities Liaison Committee, 13-14 Ogos 1949.
- 49 Ibid.
- 50 Federation of Malaya Agreement (Amendment) : Objects and Reasons, Kuala Lumpur, 26 Mac 1951, 15-16.
- 51 Ibid., 17.
- 52 *Straits Times*, Millions Citizens at Midnight, 15 September 1952.
- 53 Ratnam, K.J., *Communalism and The Political Process in Malaya*, 86.
- 54 A Bill intituled An Ordinance to re-enact with amendments Part XII of the Federation of Malaya Agreement, 1948. Report of the Select Committee appointed on the 11th day of July, 1951 to examine and report to the legislative Council on the Bill, the short title of which is the Federation of Malaya Agreement (Amendment) Ordinance, 1951, perenggan 125.
- 55 *Straits Times*, Merdeka in a Year, 9 Februari 1956.
- 56 Federation of Malaya, *Report of the Federation of Malaya Constitutional Commission 1957*, (Kuala Lumpur: Government Press, 1957), perenggan 4.
- 57 *Straits Times*, The Queen's Chinese, 25 Februari 1956.

- 58 *Straits Times*, Whitehall Petition by Penang Chinese, 19 Februari 1956.
- 59 *Straits Times*, Penang Told – Think, 24 Januari 1957.
- 60 Report of the Federation of Malaya Constitutional Commission 1957, perenggan 49.
- 61 CO 1030/552, no. 1, [Report of the Reid Commission]: Letter from Sir D. MacGillivray to J.B. Johnston on controversial issues particularly the future of the Settlement, 21 Disember 1956, dalam A.J. Stockwell, *Malaya: British Documents on the End of Empire (Part III: The Alliance Route to Independence, 1953-1957)* (London:HSMO, 1995), 347-348.
- 62 CO 889/4 Memorandum by the United Kingdom Government on the position of the Settlement of Penang and Malacca to Constitutional Commission, 1956, perenggan 10.
- 63 CO 889/4 *Citizenship and nationality* – Memorandum by the United Kingdom Government, 1956, perenggan 32.
- 64 Ibid., perenggan 34.
- 65 CO 889/6 *Hearing of Alliance memorandum*, 27 September 1956
- 66 *Straits Times*, Sugar-coated Merdeka Sours Onn, 9 April 1956.
- 67 *Report of the Federation of Malaya Constitutional Commission 1957*, perenggan 56.
- 68 Ibid., perenggan 55.
- 69 Ibid.
- 70 Ibid., perenggan 54.
- 71 Ibid., perenggan 47 & 48.
- 72 *Straits Times*, Just What the SCBA Prayed for, 22 Februari 1957
- 73 *Straits Times*, The Tengku Sweeps Away UMNO's Fear, 29 Mac 1957
- 74 *Straits Times*, Malacca Babas to Tell the Queen: We Are So Worries, 11 April 1957.
- 75 *Straits Times*, Citizens: The New Law, 4 Jun 1957
- 76 *Straits Times*, Citizenship Laws to Ensure Undivided Loyalty to Malaya, 9 Julai 1957; *Straits Times*, The Federal Citizen, 5 Jun 1957.
- 77 C. Parry, *Nationality and Citizenship Laws of The Commonwealth and the Republic of Ireland*, (London: Stevens & Sons Limited, 1960), 1057
- 78 Fransman, *British Nationality Law*, 693-694.
- 79 Ibid., 696.
- 80 Ibid., 691.
- 81 Ibid., 435.
- 82 Suruhanjaya Cobbold terdiri daripada Lord Cobbold sebagai pengerusi, Sir Anthony Abell, Sir David Watherson, Datuk Wong Pow Nee, dan Muhammad Ghazali Shafie. Suruhanjaya menjalankan tugasnya dari Februari 19 hingga 17 April 1962. Ongkilli, *Nation-*

- Building in Malaysia 1946-1974*, 165.
- 83 CO 947/5 Memoranda on Greater Malaysia –Nationality in transitional period, memorandum. No.2 prepared for the Chairman by the Legal Division, Colonial Office, 10 Mei 1962, perenggan 3.
- 84 Federation of Malaya, *Report of the Commission of Enquiry North Borneo and Sarawak*, (Kuala Lumpur: Government Printer, 1962), 23.
- 85 Ibid., 35.
- 86 *Report of the Commission of Enquiry, North Borneo and Sarawak*, 44.
- 87 Ibid., perenggan 2- 3.
- 88 Semua orang yang dilahirkan di wilayah Borneo selepas Hari Malaysia akan menjadi rakyat Malaysia secara kuat kuasa undang-undang jika salah seorang ibubapanya adalah rakyat Malaysia. Ibid., 57-59.
- 89 H. E. Groves, *The Constitution of Malaysia*, (Singapore: Malaysia Publications Ltd, 1964), 179.
- 90 Fransman, *British Nationality Law*, 696.
- 91 Ibid., 278- 279.
- 92 Ian A. Macdonald and N. Blake, *The New Nationality Law*, (London: Butterworths, 1982), 65.
- 93 Fransman, *British Nationality Law*, 247 & 253
- 94 MacDonald and Blake, *The New Nationality Law*, 66-67.
- 95 Home Office, 2014. British overseas citizen. <https://www.gov.uk/types-of-british-nationality/british-overseas-citizen> [1 Disember 2014].
- 96 Martin A. Schain, *The Politics of immigration in France, Britain, and the United States: A Comparative Studies*, (New York: Palgrave MacMillan: 2012), 140.
- 97 Ian R. G. Spencer. *British Immigration Policy since 1939: The Making of Multi-racial Britain*, (London: Routledge: 2002), 148.
- 98 Home Office, 2011. BN2 General Information about British Overseas Citizenship. https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/279871/bn2.pdf. [1 Disember 2014].
- 99 Fransman, *British Nationality Law*, 694.
- 100 Ibid., 696.
- 101 P. Gamble, 2014. British Overseas Citizen (BOC) - Penang & Malacca. [http://www.whatpassport.com/countries/UnitedKingdom/Passport_and_Nationality/British_Overseas_Citizen_\(BOC\)_-_Penang_and_Malacca](http://www.whatpassport.com/countries/UnitedKingdom/Passport_and_Nationality/British_Overseas_Citizen_(BOC)_-_Penang_and_Malacca) [1 Disember 2014].
- 102 Home Office, 2011. BN 12 Registration of someone who is a British overseas territories citizen, a British overseas citizen, a British subject, a British protected person or a British national (overseas). https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/

- file/279933/bn12.pdf . [1 Disember 2014].
- 103 Kementerian Dalam Negeri, 2014. Isu Pemegang Pasport British Overseas Citizens (BOC).
- 104 The Independent, 2011. Immigration rules leave stateless Malaysians in limbo. 13 Mac <http://www.independent.co.uk/news/uk/politics/immigration-rules-leave-stateless-malaysians-in-limbo-2240532.html>. [9 Julai 2014].
- 105 Ibid.
- 106 UNHCR Refugees Daily, 2009. Malaysians left stateless in Britain in row over colonial law.
- 107 Citizens UK, 2011. Strangers into Citizens take action with British Overseas Citizens. 9 Mac <http://www.citizensuk.org/2011/03/strangers-into-citizens-take-action-with-british-overseas-citizens/>[9 Julai 2014].
- 108 Kementerian Dalam Negeri, 2014. Isu Pemegang Pasport British Overseas Citizens (BOC).
- 109 Ibid.
- 110 *Malaymail Online*, 2014. Don't fall for citizenship scam. 12 April. <http://www.themalaymailonline.com/malaysia/article/dont-fall-for-citizenship-scam-zahid-warns> [9 Julai 2014].

Rujukan

Sumber utama

- CO 717 Federated Malay States Original Correspondence (1920-1951)
CO 889 Federation of Malaya Constitutional Commission Papers (1956)
CO 947 The Cobbold Commission Minutes and Papers (1962)
SP 13 Surat Persendirian Tun Tan Cheng Lock

Sumber kedua

- Carnell, F. G., 1952. "Malayan Citizenship Legislation", *International and Comparative Law Quarterly*, 1 (4), 504-518.
- Cheah Boon Kheng, 1978. "Malayan Chinese and the Citizenship issue, 1945-48", *Review of Indonesian and Malaysian Affairs*; 12 (2), 95-122.
- Citizens UK, 2011. Strangers into Citizens take action with British Overseas Citizens. 9Mac. <http://www.citizensuk.org/2011/03/strangers-into-citizens-take-action-with-british-overseas-citizens/>[9 Julai 2014].
- Federation of Malaya, 1951. *Federation of Malaya Agreement (Amendment): Objects and Reasons*, Kuala Lumpur: Government Press.
- Federation of Malaya, 1951. *Report of the Select Committee appointed on the 11th day of July, 1951 to examine and report to the legislative Council on the Bill, the short title of which is the Federation of Malaya*

Agreement (Amendment) Ordinance.

- Federation of Malaya, 1957. *Report of the Federation of Malaya Constitutional Commission 1957*, Kuala Lumpur: Government Press.
- Federation of Malaya, 1962. *Report of the Commission of Enquiry North Borneo and Sarawak*, Kuala Lumpur: Government Printer.
- Fransman, L., 1998. *British Nationality Law*, London: Butterworth.
- Gamble, P., 2014. British Overseas Citizen (BOC) - Penang & Malacca. [http://www.whatpassport.com/countries/UnitedKingdom/Passport_and_Nationality/British_Overseas_Citizen_\(BOC\)_-_Penang_and_Malacca](http://www.whatpassport.com/countries/UnitedKingdom/Passport_and_Nationality/British_Overseas_Citizen_(BOC)_-_Penang_and_Malacca) [1 Desember 2014].
- Groves, H. E., 1964. *The Constitution of Malaysia*, Singapore: Malaysia Publications Ltd.
- Gullick, J. M. 1964. *Malaya*, London: Ernest Benn Limited.
- Heng Pek Koon, 1988. *Chinese Politics in Malaysia: A History of the Malaysian Chinese Association*, Singapura: Oxford University Press.
- HM Passport Office and Home Office, 2014. Passports issued under the six British citizenship categories, 2007 to 2012. <https://www.gov.uk/government/publications/passports-issued-under-the-6-british-citizenship-categories-2007-to-2012> [1 Desember 2014].
- Home Office, 2010. Information on British Overseas Citizen (BOC) passports issued to applicants born in Malaysia. https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/118680/21151-boc.pdf. [1 Desember 2014].
- Home Office, 2011. BN2 General Information about British Overseas Citizenship. https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/279871/bn2.pdf. [1 Desember 2014].
- Home Office, 2011. BN 12 Registration of someone who is a British overseas territories citizen, a British overseas citizen, a British subject, a British protected person or a British national (overseas). https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/279933/bn12.pdf [1 Desember 2014].
- Home Office, 2014. British overseas citizen. <https://www.gov.uk/types-of-british-nationality/british-overseas-citizen> [1 Desember 2014].
- Kementerian Dalam Negeri, 2014. Isu Pemegang Pasport British Overseas Citizens (BOC). <http://www.kkdn.gov.my/index.php/ms/kenyataan-media-akhbar/1561-kenyataan-media-menteri-dalam-negeri-isu-pemegang-pasport-british-overseas-citizens-boc> [9 Julai 2014].
- Lau, Albert, 1989. "Malayan Union Citizenship: Constitutional Change and Controversy in Malaya, 1942-48", *Journal of Southeast Asian Studies*, 20 (2): 216-243.
- MacDonald, I. A., dan Blake, N., 1982. *The New Nationality Law*, London: Butterworths.
- Malaymail Online*, 2014. Don't fall for citizenship scam. 12 April. <http://>

- www.themalaymailonline.com/malaysia/article/dont-fall-for-citizenship-scam-zahid-warns [9 Julai 2014].
- Malayan Union and Singapore, 1946. *Statement of Policy on Future Constitution*, Cmd. 6724, London.
- Malayan Union, 1946. *Interim Report of the Committee Appointed by His Excellency the Governor to consider and make recommendations to the government upon the matter of the qualifications appropriate to Malayan Union Citizenship*, Kuala Lumpur: Malayan Union Press.
- Malayan Union, 1947. *Constitutional Proposals for Malaya: Report of the Working Committee Appointed by a Conference of His Excellency the Governor of the Malayan Union, Their Highnesses the Rulers of the Malay States and the Representatives of the UMNO*, Kuala Lumpur: Malayan Union Government Press.
- Means, G. P., 1976. *Malaysians Politics*, London: Hodder and Stoughton.
- Mills, L. A., 1957. *Malaya: A Political and Economics Appraisal*, Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Mohamed Noordin Sopiee, 1976. *From Malayan Union to Singapore Separation: Political Unification in the Malaysia Region, 1945-1965*, Kuala Lumpur: Universiti Malaya.
- Mohamed Salleh Abas, 1990. *Kewarganegaraan dan Hak Asasi*, Kuala Lumpur: DBP.
- Ongkilli, J. P., 1985. *Nation-Building in Malaysia 1946-1974*, Singapore: Oxford University Press.
- Parry, C., 1960. *Nationality and Citizenship Laws of The Commonwealth and the Republic of Ireland*, London: Stevens & Sons Limited.
- Ratnam, K. J., 1965. *Communalism and The Political Process in Malaya*, Singapore: University of Malaya Press.
- Schain, M. A., 2012. *The Politics of Immigration in France, Britain, and the United States: A Comparative Studies*, New York: Palgrave MacMillan.
- Spencer, Ian R. G., 2002. *British Immigration Policy since 1939: The Making of Multi-racial Britain*, London: Routledge.
- Straits Times*, British Subjects Won't Lose Status, 8 April 1946.
- Straits Times*, Cession Pledge by SCBA, 22 Januari 1949.
- Straits Times*, Penang and Secession, 17 Februari 1949.
- Straits Times*, Millions Citizens at Midnight, 15 September 1952.
- Straits Times*, Merdeka in a Year, 9 Februari 1956.
- Straits Times*, Whitehall Petition by Penang Chinese, 19 Februari 1956.
- Straits Times*, The Queen's Chinese, 25 Februari 1956.
- Straits Times*, Penang Told – Think, 24 Januari 1957.
- Straits Times*, Just What the SCBA Prayed for, 22 Februari 1957
- Straits Times*, The Tengku Sweeps Away UMNO's Fear, 29 Mac 1957
- Straits Times*, Malacca Babas to Tell the Queen: We Are So Worries, 11 April

1957.

Straits Times, Citizens: The New Law, 4 Jun 1957

Straits Times, The Federal Citizen, 5 Jun 1957

Straits Times, The Federal Citizen, 5 Jun 1957

Straits Times, Citizenship Laws to Ensure Undivided Loyalty to Malaya, 9 Julai 1957

Stockwell, A. J., 1995. *Malaya: British Documents on the End of Empire (Part III: The Alliance Route to Independence 1953-1957)*, London: HSMO.

The Star Online, 2014. Zahid: BOC holders in for a long wait to be Malaysians again. 12 April <http://www.thestar.com.my/News/Nation/2014/04/12/17-years-to-regain-citizenship-Zahid-BOC-holders-in-for-a-long-wait-to-be-Malaysians-again/> [9 Julai 2014].

The Telegraph, 2009. Malaysians left 'stateless' in UK after passport gamble backfires. 13 October. <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/asia/malaysia/6316612/Malaysians-left-stateless-in-UK-after-passport-gamble-backfires.html>. [9 Julai 2014].

The Independent, 2011. Immigration rules leave stateless Malaysians in limbo. 13 Mac <http://www.independent.co.uk/news/uk/politics/immigration-rules-leave-stateless-malaysians-in-limbo-2240532.html>. [9 Julai 2014].

UNHCR Refugees Daily, 2009. Malaysians left stateless in Britain in row over colonial law. 11 October. <http://www.unhcr.org/cgi-bin/txis/vtx/refdaily?pass=463ef21123&id=4ad2ccb45>. [9 Julai 2014].

Yaakov, N., 1957. *Dual Nationality*, London: Stevens & Sons.

Nota Biografi

Low Choo Chin (lowc@usm.my) ialah pensyarah di Bahagian Sejarah, Pusat Pengajian Pendidikan Jarak Jauh, Universiti Sains Malaysia. Dia memperoleh Ijazah Sarjana daripada Universiti Sains Malaysia dan Ijazah Kedoktoran daripada University of Melbourne. Fokus kajian ialah migrasi, dwikerakyatan, dan diaspora.